

FONDÀRIA

VIDA SUBMARINA

> Llimacs marins de somni

DERELICTES

> El Heinkel 111-B

VIATGES

> Badia de Monterey, CALIFÒRNIA

> Kia Ora Poor Knights Islands,
AUSTRÀLIA

FONDÀRIA 84

03 EDITORIAL i AGENDA SUB
Eduard Admetlla.
Trobades.

04 FORMACIÓ
Calendari de cursos.

05 SERVEIS CIB
Piscines, lloguer de material,
normativa col·lectives.
Mercat CIB.

06 VIATGES
Bussejant en aigües fredes, Badia
de Monterey - CALIFÒRNIA.

08 CONEGUEM AL SOCI
Irene Regidor Gallén.
Albert Arcas Pons.

10 DERELICTES
El Heinkel 111-B.

12 VIDA MARINA
Llimacs marins de somni.

14 VIATGES
Kia Ora Poor Knights Islands,
AUSTRÀLIA.

16 SERVEIS CIB
Serveis en botigues i centres d'im-
mersió.

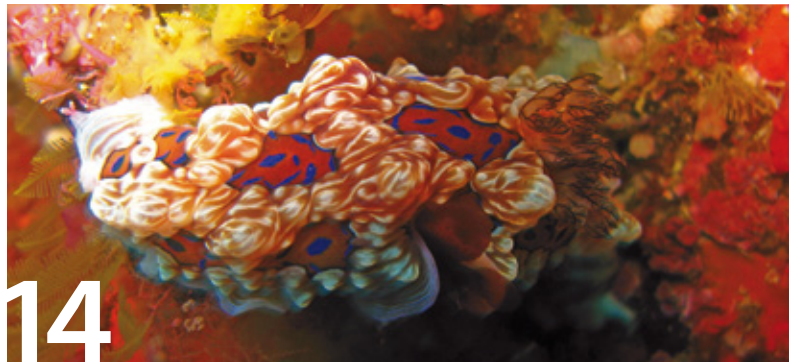

6

col·lecció Josep Maria Castellví

10

14

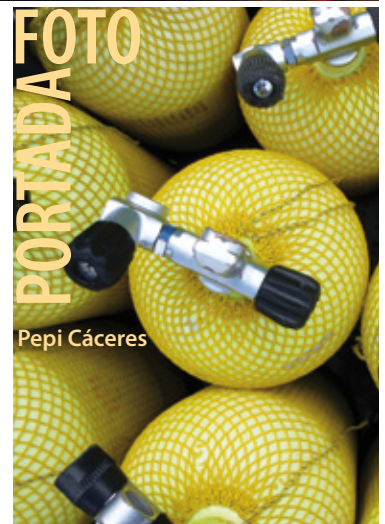
CIB MAIL SETMANAL

Si voleu rebre informació setmanal de les activitats i novetats del Club, feu-nos arribar la vostra adreça de correu electrònic a:

cib@cibsub.cat

També podeu consultar les activitats programades a la nostra web.

PORTADA FOTO

Pepi Cáceres

T'AGRADARIA PUBLICAR EL TEU ARTICLE EN EL FONDÀRIA?

Anima't i envia'l a:
fondaria@cibsub.cat

Data límit:
01 d'abril 2013

WWW.CIBSUB.CAT

cib@cibsub.cat

Tel.: 93 402 14 34

Horari d'atenció al públic:

Dimecres i divendres de 13.30 a 15.00.

Dimarts i dijous de 18.30 a 21.30.

Divendres de 17.30 a 20.30.

Fondària és el butlletí del Club d'Immersió Biologia de Barcelona (CIB).
Distribució gratuïta.

El CIB no es fa responsable de l'opinió dels articles publicats pels col·laboradors.

EDITA: Club d'Immersió Biologia. Facultat de Biologia. Av. Diagonal, 645. 08028 Barcelona.
Tel.: 933 300 530 Fax: 934 021 434

DIRECCIÓ: Junta Directiva COORDINACIÓ: Pepi Cáceres DISSENY GRÀFIC I MAQUETACIÓ: Pepi Cáceres
COL·LABORADORS: Andreu Llamas, Jordi Regàs, Joanna Pardos, MB Dive Charters, Irene Regidor Gallén, Albert Arcas Pons, Joan Moriana, Joan Garcia, Josep Mª Castellví, David Bertrán, Audrey Bleich, Josep Bertrán i Blanca Figuerola.

REALITZACIÓ: Editorial Anthias, S.L. <http://www.editorialanthias.com>

DIPOÏT LEGAL: B-43937-94

Eduard Admetlla, pioner de la immersió

ANDREU LLAMAS

Membre de la junta del CIB

El passat dia 10 de gener, l'Eduard Admetlla va fer els 89 anys. Potser a alguns de vosaltres aquest nom no us diu res, però molts de nosaltres (especialment els que tenim una edat i els que ja portem un temps al món del neoprè), associem aquest nom amb una paraula: pioner.

I és que l'Eduard, nascut a Barcelona, és sens dubte un dels pioners de la immersió a Catalunya i a Espanya. Ja fa 60 anys que, equipat amb una escafandra feta per ell mateix (amb peces aconseguides en llocs inversemblants), i després de provar-la a la banyera de casa seva, es va endinsar per primer cop en les aigües de la Costa Brava (la primera immersió a tot l'estat). Aquell moment màgic, va esdevenir un motor que l'ha empès durant dècades de passió pel món submarí. En aquella època tot estava per fer en el món de la immersió i l'Eduard, amb els seus companys, van gaudir del privilegi del descobriment: ells van ser els primers a visitar els vaixells enfonsats a les nostres aigües, les primeres troballes de restes

arqueològiques... i els primers a fer immersió a les Medes, en un temps en que es pensava que les illes estaven buides per sota i sostingudes per columnes de roca.

L'Eduard també va ser el primer submarinista del món en assolir la cota dels -100 m amb aire comprimit, una fita que va tenir força ressò mundial (l'any 1957). Des de llavors, la seva trajectòria ha estat lligada sempre a la divulgació del món submarí, que podia compartir gràcies a les imatges que aconseguia (al començament, amb equips fets per ell mateix). Els seus articles, els seus llibres i les seves sèries per TVE estan impregnats del sentiment d'aventura i del missatge de preservació de la vida submarina.

Ja fa uns anys que conec a l'Eduard i he tingut el privilegi de compartir xerrades a casa seva i de deixar-me sorprendre per la seva il·lusió cada cop que es torna a posar l'equip. Sí, encara fa immersió periòdica-

ment, sobretot a les Illes Medes, i té moltes ganes de celebrar el seu proper aniversari entre els taurons del Carib. Sens dubte, l'Eduard és una font d'inspiració, sempre amb il·lusió i nous projectes...

I nosaltres? Bé, en el moment d'escriure aquestes línies, tot i el fred, les aigües de la Costa Brava exhibeixen unes visibilitats que superen els vint i fins i tot els trenta metres...

Bon Blau!

AGENDA-SUB ATROBADES

	Lloc	Centre d'immersió	Accés	Nivell
FEBRER				
09 Dissabte	FERRANELLES	Aquàtica	Vaixell	Fàcil
23 Dissabte	ILLES FORMIGUES	H2O Diving Center	Vaixell	Fàcil
MARÇ				
09 Dissabte	BARRETA DE L'ARBRE	Blaumar	Vaixell	Normal
23 Dissabte	TASCONS	Aquàtica	Vaixell	Fàcil
ABRIL				
13 Dissabte	CANONS DE TAMARIU	GymSub	Vaixell	Normal
27 Dissabte	ULLASTRES III	Triton	Vaixell	Normal

VACANCES dels CENTRES:

AQUÀTICA	-> De l'1 de gener fins el 4 de febrer	H2O	-> No tanquen
BLAUMAR	-> No tanquen	TARRACO	-> De l'1 de novembre fins l'11 d'abril
DIVE PARADIS	-> A partir de l'1 de novembre	TRITON	-> Del 10 de desembre fins el 20 de gener
GYMSUB	-> De l'1 de novembre fins l'1 d'abril		

CALENDARI DE CURSOS i TALLERS

OWD - ADV - RESCAT

BIOLOGIA MARINA - FOTOSUB

MARÇ - 2013

06	Xerrada: Immersions de platja a la Costa Brava
07	Posta a punt (Piscina Fum d'Estampa)

ABRIL - 2013

11	OWD-197 pràctiques a piscina: 16, 22, 24 i 25 d'abril pràctiques a mar: 27 i 28 d'abril
----	---

MAIG - 2013

02	OWD-198 pràctiques a piscina: 7, 14, 15 i 16 de maig pràctiques a mar: 18 i 19 de maig
13	ADVANCED - 1 (del 13 al 19 de maig)
30	OWD-199 pràctiques a piscina: 6, 11, 12, 13 de juny pràctiques a mar: 15 i 16 de juny

JUNY - 2013

10	RESCAT - 1 (del 10 al 16 de juny)
----	--------------------------------------

JULIOL - 2013

15	OWD-200 pràctiques a piscina: 18, 23, 24 i 25 de juliol pràctiques a mar: 27 i 28 de juliol
22	OWD-201 pràctiques a piscina: 24 de juliol pràctiques a mar: 06, 07 i 08 d'agost
22	ADVANCED - 2 (del 22 al 28 de juliol)

PISCINES

PISCINES FUM D'ESTAMPA

Si voleu practicar apnees i/o mantenir la forma física, desenvolupant la vostra aquaticitat i seguretat a l'aigua, **consulteu a la secretaria del Club els dies que estarà disponible.**

Piscines Fum d'Estampa de 22 a 23 hores
C/ Rosich, 12 - l'Hospitalet de Llobregat

Metro:

L5 (línia blava) estació Collblanch.

Autobusos:

54, 57, 157, 53N, N3 i N14.

Trambaix:

Ernest Lluch

L'entrada és gratuïta pels socis del CIB.
No oblideu portar barret de bany!!!!

NORMATIVA COL·LECTIVES

Els socis i les sòcies que portin molt de temps sense bussejar, abans de participar en les col·lectives han de fer un "Taller de posada a punt" si...

1. OWD que no hagin fet el curs al CIB i amb menys de 10 immersions.
2. OWD que no hagin fet el curs al CIB i que faci més d'un any que no fan immersió.
3. OWD que hagin fet el curs al CIB i que faci més de dos anys que no fan immersió.
4. Altres titulacions esportives amb més de 4 anys sense fer immersió.

Els socis o sòcies OWD que han fet el curs al CIB i que fa més d'un any que no fan immersió, els *recomanem* fer un "Taller de posada a punt" abans d'apuntar-se a les col·lectives.

En tot cas, us recordem que cal portar l'equipament que estableix la legislació per assistir a les col·lectives (jaquet, regulador amb octopus o dos reguladors, ganivet, ordinador de busseig o taules de descompressió i rellotge).

Els "Tallers de posada a punt" s'organitzaran a començament de temporada (març) i de la temporada alta (finals de juny / principis de juliol). **El Taller de posada a punt és GRATUÏT** (cada soci o sòcia només s'ha de fer càrrec de portar o llogar el seu material) i consta d'una immersió a piscina o a cala (a poca profunditat) on es realitzaran uns exercicis bàsics (muntatge de l'equip, buidat de màscara, intercanvi de regulador passiu i actiu, recuperació de regulador, flotabilitat, etc.).

Animeu-vos!

LLOGUER DE MATERIAL

El lloguer de material de cap de setmana començarà el divendres al matí i el material haurà de tornar-se el dimarts per la tarda.

Si voleu, podeu trucar per reservar material.

En cas que un soci no reculli el material reservat, haurà de pagar la totalitat de l'import del lloguer.

MERCAT DEL SOCI

Venc focus CRESSI XENA PLUS.

Si vols llum, aquest focus és una bèstia: Làmpara dicròica de 70 W sobrevoltada que dona 22.0000 lux.

Bateria de Liti, autonomia de 90 min.

Carregador intel·ligent.

Tanca de seguretat.

Alarma acústica de bateria baixa.

Contacte: dpagesf@gmail.com

646 37 86 61

David Pagès

Es ven CARREGADOR KOWALSKI, en molt bon estat, per model Focus 1250 terminals cilíndrics.

Preu: 50 €

Raó: Enric 696 20 65 89

Vendo neopreno húmedo para mujer marca Mares

- 2 piezas, 5 mm (en el tronco 5+5), óptimo para un buceo recreativo en el Mediterráneo.
- Talla 1 (XS)
- Muy poco usado, buen estado. Tiene unos 4 años, lo vendo por cambio de...talla!
- 60€ negociables

Llamar Fabiana:

616794945

Venc un VELER de l'any 1970 en molt bon estat.

Tots els papers en regla.

Preu: 3.500 € (negociables).

Venc NEOPRÈ DE NOIA Cressi Lontra.

50 immersions, està en bon estat.

Preu: 80 €.

Anna Carratalà:

acarratala@gmail.com; acarratala@ub.edu

TEXT:
Jordi Regàs

FOTOS:
Joanna Pardos i MBDC,
Monterey Bay Dive
Charters

Bussejant

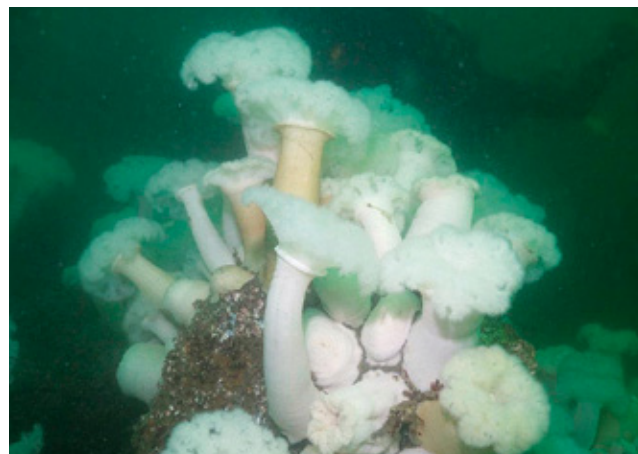
en aigües fredes

Foques, elefants i lleons marins, llúdrigues i fins i tot el gran tauró blanc. Aquests són alguns dels habitants de les aigües que banyen la costa de Califòrnia. Són aigües fredes, en contra del que molts es podrien pensar després de veure les imatges dels surfistes i banyistes que, tant a la realitat com a les sèries de ficció, poblen aquest litoral. Amb una temperatura mitjana que no sol superar els 15 °C, les aigües del Pacífic són gèlides, amb tot el que això comporta. És, però, un dels paisatges més exòtics que un bussejador acostumat al Mediterrani pot visitar. Si al Mediterrani tenim les praderies de *Posidonia oceanica*, al Pacífic tenen els boscos de kelp. És aquesta alga gegant la que fa una immersió en aquestes aigües tan interessant i diferent. El kelp és una alga de l'ordre de les Laminaries, que es fixa al fons rocós i que gràcies a uns flotadors naturals que semblen petites boies, ascendeix fins a superfície i assoleix alçades d'entre 30 i 80 metres. Amb un creixement diari de més de 50 cm, les seves fulles i tal·lus (el tronc de les algues) generen un hàbitat extremadament particular, alhora que imprescindible per al desenvolupament de la fauna marina del Pacífic. Es tracta d'un bosc tropical sota aigua, amb centenars de tal·lus ben atapeïts sota els que viu un món de color verd, sempre a l'ombra i amb alguna que altre ullada de sol des de superfície. Aquesta és almenys la impressió que fa als bussejadors que gairebé es poden traslladar mentalment a la selva amazònica. L'únic que necessita el kelp, però, són aigües fredes amb temperatures mitjanes per sota dels 14 °C, i això és el que troba a la costa oest dels Estats Units.

A primera línia del litoral, els boscos de kelp formen barreres de les que només s'intueix la presència per les franges de verd que formen les capçades que suren a superfície, paral·leles a la costa. Entre elles troben refugi dels grans depredadors marins les llúdrigues, les foques i nombroses espècies de peixos, anemones, estrelles de mar o crustacis. Un lloc força interessant per apropar-se a aquest hàbitat sense la necessitat d'anar a l'aigua és

l'aquari de la ciutat de Monterey, a 150 km al sud de San Francisco. En aquest oceanari, dedicat de forma monogràfica a les espècies del Pacífic, podrem admirar, a més d'alguns dels mamífers ja esmentats, tonyines, taurons martell, meros gegants, meduses o algunes espècies ben rares de cavallets de mar. Tot i que l'entrada és cara, uns 30 € per persona, la visita paga la pena. Calculeu ben bé 4 o 5 h per fer un passeig amb tranquil·litat.

En quant al busseig, per a aquells que no els espantien les temperatures baixes, la immersió en aquestes aigües paga la pena. A Monterey els punts de busseig més populars són el moll del port, per una banda, i per l'altra la reserva natural de Punta Lobos, al sud de la ciutat. Al moll s'hi pot anar cada dia, a la reserva natural en canvi s'ha de fer una reserva prèvia, donat que només s'admeten un màxim de 15 parelles de bussejadors per dia. Entre setmana normalment no hi ha massa problemes, però per assegurar-se la plaça durant un cap de setmana cal reservar amb un o dos mesos d'antelació. La immersió es fa des de costa, a peu, sense cap mena de boia ni embarcació a superfície, un requisit obligatori a Espanya però que l'estat de Califòrnia considera innecessari (tot i que els Estats Units siguin probablement un dels països

del món on es pren de forma més seriosa la prevenció dels accidents).

En el meu cas la meua parella, com a regal d'aniversari, em va convidar a fer un parell d'immersions a Punta Lobos, acordades amb un instructor de la ciutat que arregla tots els tràmits i s'encarrega de portar l'equip. Tot i que inicialment havia descartat la possibilitat de bussejar a Califòrnia, de forma "preventiva" sempre porto la màscara de busseig i l'ordinador quan vaig de viatge, sobretot si el mar és a prop i, mai se sap, a vegades es dona la possibilitat de fer un cop d'ull sota aigua. La màscara per mi és primordial (si et donen una que s'entela o et va malament, ja t'han aigualit la immersió) i l'ordinador és bàsic, donat que rarament se'n troba un de lloguer i ves a saber si l'entens a la primera.

Amb l'equip bàsic a la maleta, la resta anava a càrrec de'n Jim Fields, l'instructor americà que dirigeix MBDC, Monterey Bay Dive Charters, i que tant et porta a la reserva de Punta Lobos com organitza caps de setmana per a grups de bussejadors amb immersions des de vaixell. Per telèfon jo ja havia consultat el tema del vestit que portaria i ja sabia on em ficava, em tocava portar un humit amb l'aigua a 11 °C (quan jo començo la temporada de vestit sec tan bon punt les temperatures baixen dels 17 °C). El que sí que em va estranyar és que ell també es va presentar amb un altre vestit humit (després em vaig assabentar que tenia el sec reparant-se). La combinació que finalment em va portar era un "Long John" de 8 mm, una sobrepeça de 7 mm i caputxa, guants i escarpins de 5 mm. Per a la primera immersió no hi veia massa problema, el que sí que m'amoinava una mica més era la segona immersió que havíem acordat per després.

Un cop a l'aigua l'objectiu era trobar un canal d'aigües obertes, poc visible, al centre de la cala per sortir fins a la part exterior del bosc de kelp. De les laminàries, el primer que sorprèn és la duresa, tant del que podríem anomenar les fulles com del tal·lus. Sembla una mena de plàstic dur que cal sortejar perquè si t'hi quedés enganxat no pots trencar-lo de cap manera. És precisament això el que explica el motiu pel qual els grans depredadors eviten el kelp; en mig d'aquest bosc atapeït les preses són massa esmunyedisses. La visibilitat és segurament un altre dels punts crítics d'aquests boscos inundats i normalment no se superen els 8 a 10 m. Si hi afegim la foscor verdosa, arribarem a la conclusió que un llumet no està de més. Pel que fa a la fauna, el primer que sorprèn al bussejador són les mides de les coses. Tot és gran. Les estrelles de mar com a mínim fan dos o tres

pams. Els nudibrànquies són gegants, comparats amb els del Mediterrani. Els crancs fan mig metre o més i algunes anemones, justet, arribaries a envoltar-les amb els dos braços. I pel mig de les branques i troncs d'aquest bosc misteriós i emboirat neden els peixos. Sense cap mena de dubte, la primera immersió en un bosc de laminàries deixa un record inesborrable per la seva excepcionalitat com a hàbitat submarí. És, per fer una comparació amb el Mediterrani, com si enlloc de mesurar 1,80 m, de cop ens haguéssim encongit, tinguéssim 8 o 10 cm de mida i ens poguéssim amagar en una praderia de posidònia. No seria una sensació excepcional? La mateixa vaig tenir jo a Punta Lobos mentre sortejava els tal·lus del kelp.

Al sortir de l'aigua descobríem un exemplar jove de foca comú que ens seguia a certa distància per superfície. Segons l'instructor els juvenils tenen més curiositat que por i s'apropen força als submarinistes. De fet sovint els segueixen sota l'aigua, tot i que difícilment ens adonem que són allà. Per les foques el kelp és casa seva i si no és que mirem al lloc adequat en el moment adequat, probablement ni ens haurem assabentat que hem tingut companyia sota aigua. Pel que fa al fred, la combinació de les dues peces del vestit humit va resultar tota una revelació. Amb 15 mm de neoprè protegint-me el tronc, no vaig tenir gens de fred. Les mans i els peus pateixen una mica, però a la resta del cos no vaig perdre la sensació de confort.

En definitiva, si mai aneu de vacances per Califòrnia, no perdeu l'oportunitat de fer una capbussada en aquest hàbitat tan especial, paga la pena i cal aprofitar l'ocasió si és que ja heu arribat fins allí.

Albert entrevista a la Irene

Sòcia 3976

Irene Regidor Gallén

Irene? Em sonava la cara i m'he recordat que vam coincidir l'estiu 2011 fent immersió a les Illes Medes. Actualment secretària del CIB i biòloga de futur, crec important destacar-ne la seva sensibilitat per gaudir dels petits detalls que molt sovint la gent no percep. Per sort, té clar que és molt important ensenyar a conèixer i respectar el medi natural.

1.- Per ubicar-nos per edat, coneixes l'Eva Flores (va ser administrativa del CIB, ja fa un quants anys)?
No.

2.- Uf, molt jove, clar. Com vas arribar al CIB?
Vaig conèixer el club a la facultat per amics i quan vaig voler fer immersió vaig venir aquí.

3.- Quants anys fa que sents curiositat per fer immersió i quants que et vas fer sòcia del CIB?

Curiositat per fer immersió en tinc des de ben petita: els veia a l'aigua i em deia "jo algun dia faré això!" Al CIB hi sóc des de fa gairebé 2 anys.

4.- On fas immersió habitualment?
He anat a Medes, Palamós, Ametlla de Mar, Blanes, Tossa..., on calgui!

5.- Sempre vas amb els mateixos companys i companyes?

Fins ara, més o menys sempre he anat variant, excepte l'Ari que ja n'hem repetit algunes!

6.- Quina importància dónes a anar amb els mateixos companys?

M'agrada anar amb els mateixos, perquè agafes una complicitat, la manera de fer sota l'aigua... Anant amb gent nova cada cop t'has d'adaptar, però per començar està bé!

7.- Surts amb la reserva o t'ho ventiles tot fins a 0 atm?

De moment surto amb la reserva bé.

8.- Una escena que t'ha emocionat sota l'aigua?

Vaig "flipar" a les illes Medes quan fèiem la volta a una de les illas i de cop va aparèixer un mero de cara: em vaig acollonir! A primera vista em va espantar, però després em va emocionar molt. O que es quedin davant les ulleres peixets, castanyoles, amb la llum del sol que entra a l'aigua... Et sents privilegiada de gaudir del moment.

9.- Una escena que t'ha esgarrifat sota l'aigua?
Algun cop he patit quan un company tenia proble-

mes i no sabia com reaccionar davant els seus possibles problemes. He pensat: si li passa alguna cosa, jo què faig? Bé, sí, una altra cosa que em va passar en una immersió col·lectiva va ser que no vaig poder baixar a fer immersió a causa del mareig. Em vaig quedar al vaixell durant tota la immersió (alimentant els peixos)... A partir d'aleshores vaig amb Biodramina sempre.

10.- Quan de temps aguantes fora de l'aigua?
Si fos per ganes, poc, però per altres factors (economia sobretot) s'ha d'aguantar.

11.- Thalassa o National Geographic?
M'agraden molt els dos.

12.- Si et deixessin fer un documental, pel·lícula, etc. sobre el mar, de què aniria?

Probablement seria una peli educativa (de conscienciació) dirigida als nens. Bé, sobretot d'informació de com és el medi marí i com l'hem de cuidar. Trobo que aquest és un aspecte que manca molt a la nostra societat.

13.- S'hauria d'ensenyar snorkel i/o submarinisme a l'escola o a l'institut, a classe d'Educació Física?

SÍ, I TANT!!! (ho té molt clar)

14.- Dignes alguna cosa per animar a un amic a fer submarinisme.

És entrar en un altre món i no és comparable a res.

15.- Fondària paper o interactiva via web?

Sé que és polèmic, però a mi m'agrada el paper.

16.- Quants noms de socis t'has après en un any?

Bufff, crec que no els sabia contar. Moltíssims!

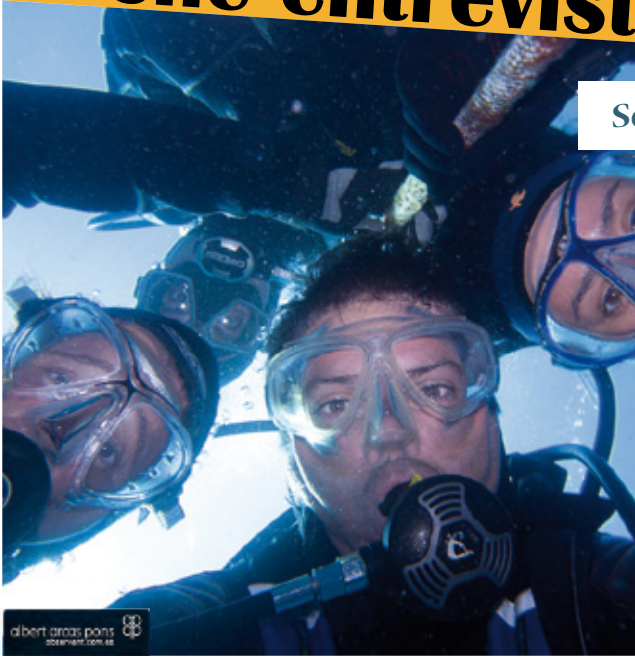
17.- Tens molta feina a la secretaria?

Va a èpoques, a l'hivern no tanta i a l'estiu ens falten hores.

Doncs ja et deixo fer. Moltes gràcies i benvinguda al CIB.

Irene entrevista a l'Albert

Soci 1769

Albert Arcas Pons

Xafardejant una mica la seva web i el llibre de fotografies que m'ha portat, m'adono que l'Albert és una persona molt interessant per conèixer! Coincidim en la importància de l'educació mediambiental. Vinculat al món audiovisual, al món de l'educació, al món marí... sembla que quan una cosa el motiva s'hi aplica a fons. I els resultats s'ho valen!

1.- Com vas conèixer el CIB?

Pel meu germà, que ja hi feia immersió, i ens van fer el curs a mi i a un amic (en Jaume, el meu company d'immersió, quan va marxar a Suècia vaig quedar orfe...).

2.- Llavors fa molt de temps que estàs al CIB?

Des del març del 98 (fotia un fred...!)

3.- Entrant en política, com valors l'evolució del CIB en tots aquests anys?

Ha evolucionat? Estic bastant desconnectat, vaig fent immersions amb la gent que conec i ja està. Fa uns anys, amb el *Club Esportiu de Vela de Calella* vam fer una col·laboració amb el CIB per fer batejos i promocionar els esports de vela i submarinisme. Va ser una bona experiència, però va morir aquí.

4.- Quin tipus d'immersió t'agrada?

Valoro les petites coses, no cal veure un tauró per gaudir d'una immersió! Pots gaudir el mateix o més amb petits detalls, aprenent a veure les coses més simples que normalment passen per alt a molta gent. Per exemple, a Calella hi ha un fons sorrenc i tothom diu que no hi ha res allà a sota! En el meu blog (capbussada.blogspot.com.es) hi ha un recull de tot allò que la gent no troba a Calella.

5.- Discrimines l'snorkel?

A mi m'encanta! Trobo que va molt bé per estar actiu sota l'aigua, adquirir agilitat... El que sí que discrimino és la caça submarina.

6.- Algunes immersions memorables? Per bo o per dolent...

La primera que vam fer amb en Jaume sols, just després del curs. Vam fer una immersió tota en línia recta, anar i tornar pel costat d'una paret. El gran "logro" va ser tornar al mateix punt d'on havíem sortit! Això sí, no recordo haver vist res...

7.- Com a professor, intentes vincular la teva feina amb els nens/joves al mar?

Amb el mar no, perquè som a interior i no ens queda a prop, però com que tenim el riu Tordera allà al costat, ensenyo als meus alumnes que poden aprendre a observar i descobrir l'entorn que els envolta, aprenent de les coses que veuen amb els ulls, i alhora a tenir cura i valorar el medi. Al mar o al riu, l'essència és la mateixa.

8.- Creus que amb els avenços tecnològics/legals/econòmics/turístics es perd una mica l'essència d'anar a "descobrir" el món submarí?

La gran majoria de mortals estem predestinats a anar a petar a un lloc on ja hi ha anat algú altre abans, ho ha modificat i hi ha muntat un "xiringuito"... Jo tampoc no busco "superaventures", vaig a passar l'estona en un lloc que sé que m'agradarà, i a gaudir-hi amb els companys.

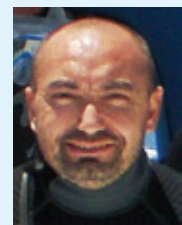
9.- I ja per acabar, com a submarinista experimentat, algun consell pels que tot just comencen?

Que pensin que segurament darrere seu hi anirà algú altre. Que ho deixin tot tal com s'ho han trobat perquè els següents ho puguin gaudir igual. I que pensin que estan en un altre món, que observin i marxin, influint el mínim possible en l'entorn.

Moltes gràcies Albert!

UNA SECCIÓ DE:
Joan Moriana

"Heinkel 111-B"

DERELICTES de
Catalunya

TEXT i FOTOS:

Joan Garcia
Josep Mª Castellví

Col·lecció Josep Maria Castellví

Derelict: "Restes d'un artefacte o nau fabricat per l'ésser humà, enfonsat en una massa d'aigua. Un vaixell pot esdevenir un derelict com a conseqüència d'un accident marítim, com un naufragi o una catàstrofe natural; però també pot ser conseqüència d'un abandonament o un enfonsament intencionat. El derelict més convencional és el vaixell, però també ho són les aeronaus i vehicles terrestres. Les zones on hi ha hagut conflictes bèl·lics, és on es troben més restes." (Font: wikipèdia)

Aquest és el cas d'un derelict molt especial: el *Heinkel 111* de Torredembarra. Són les restes d'un avió franquista abatut per les defenses antiaèries republicanes en la guerra civil espanyola.

- Categoria: bombarder pesat
- Capacitat: 1 500 kg de bombes
- Equipat amb tres metralladores
- Bàndol Nacional, Base aèria Sanjurjo (Saragossa)

CARACTERÍSTIQUES

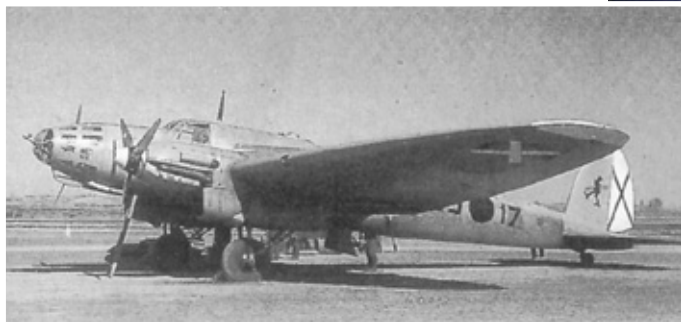
- Activitat: civil i militar
- Tipus: *Heinkel He111 B*
- Velocitat màxima: 370 km/h
- Construït la dècada de 1930 a Alemanya
- Va pertànyer a la legió Còndor

LOCALITZACIÓ

Aquest derelict es troba ubicat enfront la Punta de la Móra, a Torredembarra (Costa Daurada).

CRONOLOGIA

- 1889 Any de construcció.

Col·lecció Josep Maria Castellví

- 1934 Enfonsament (25 març).
- 1934-35 Investigacions sobre l'enfonsament.
- 1949 Inici campanya de desballestament.

ENFONSAMENT

És coneguda la cruesa de la guerra civil espanyola en les batalles a Catalunya, especialment en la zona de l'Ebre, però també a la costa tarragonina i a la zona de Lleida.

Alemanya va utilitzar aquesta guerra per a posar a prova la capacitat bèl·lica de les seves forces aèries, subministrant a l'exèrcit nacional centenars d'avions militars de diferents tipus. Va ser anomenada com a legió Còndor. Amb ella, l'exèrcit franquista bombardejava des de l'aire, mitjançant batudes executades per grups de bombarders. Els seus objectius eren ponts i carreteres per tal de dificultar el transport de tropes republicanes. La gran capacitat d'aquests aparells feia que les missions fossin un èxit. Són poques les ocasions en les que la resistència aconseguia fer front a aquests atacs.

Però el 4 de gener de 1938, en plena retirada republicana, una bateria antiaèria ubicada estratègicament en la punta de la Móra, va fer diana, abatent així un dels *Heinkel 111*. Dos dels tripulants caigueren a l'aigua i foren presoners, els altres dos varen morir en l'atac.

ESTAT DEL DERELICTE

Durant els anys 80 un vaixell de pesca va arrossegar les restes uns 200 m cap a la costa, sobre un fons de llot on avui encara reposen, perdent pel camí les ales i la cua.

Només es conserva la part central de l'avió i el principi de les ales. Es tracta d'una estructura rectangular que s'eleva un metre sobre el fons de llot. Descansa capgirat, amb el ventre mirant cap a la superfície i on es distingeixen amb claredat les obertures a través de les quals es llençaven les bombes. En un dels costats s'observa la unió entre el fuselatge i l'ala esquerra. La major part del derelict està cobert per xarxes de pesca que fan molt difícil reconèixer les diferents parts.

Durant els anys 90 encara hi havia un tren d'aterratge i fins i tot un dels neumàtics, on es podia llegir la marca "Continental". L'espòli que alguns desaprensus han dut a terme han fet desaparèixer moltes de les relíquies d'aquest derelict..

IMMERSIÓ

Una fondària de -31 metres sobre fons de llot i un derelict cobert de xarxes són els ingredients d'una immersió que s'ha de fer amb una bona planificació i una dosi extra de prudència.

Una correcta localització és molt important. Un cop a baix, podem realitzar un parell de tombs entorn l'estructura abans d'iniciar l'ascens sense entrar en deco. El sediment s'aixeca amb facilitat i fa més difícil aconseguir bones imatges. També hem de vigilar amb un filferro que cobreix gran part de l'estructura, ja que es fàcil quedar-s'hi enganxat.

Bancs de tres cues i castanyoles, escòrpores, serrànids i llagostes ocupen les restes. És habitual, quan és la seva època, observar peix lluna (*Mola mola*) en els voltants.

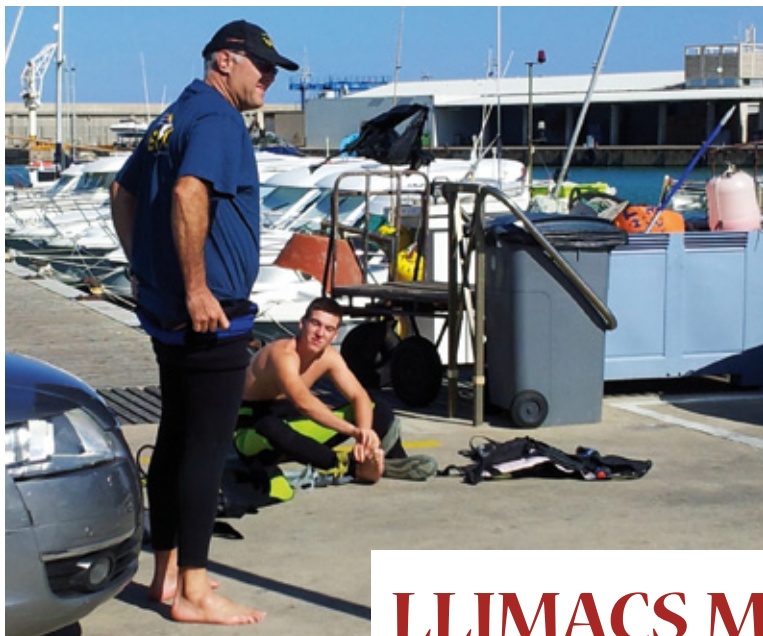
Més informació a:

<http://vimeo.com/51659243>

(Vídeo de Josep Mª Castellví)

Un agraïment a l'Equip de MRota diving de Torredembarra i a la SCRS (Societat Catalana de Recerca Subaquàtica).

LLIMACS MARINS DE SOMNI

TEXT i FOTOS:

David Bertran, Audrey Bleich i Josep Bertran

L'intent via Flipper, el màgic dofi, de crear una millor consciència de la natura i de la cura del fons marí va ser un fracàs, ja que avui milers d'aquest mamífers són pescats al Japó després d'una tria minuciosa i cruel:

<http://youtu.be/kAr65MVheTQ>

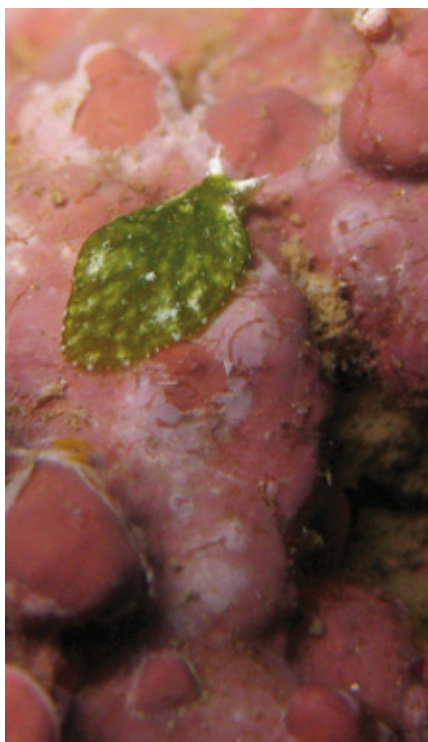
Els seleccionen per tal de fer-los viure als centenars d'aquaris que existeixen arreu del món. Darrera de la vidriera amb aigua d'un Aquapark, si veiem un dofi, amb quasi tota exactitud podem afirmar que hi ha una història tràgica d'abusos al Blau i de diners.

Cal intentar-ho d'una altra forma si volem que es miri el mar sense ànim depredador. Hi ha qui pensa que els animals de petit volum i sense massa valor econòmic són la resposta. Els nudibrànquis tenen moltes

possibilitats derivades de la seva extraordinària bellesa, i pel fet de no ser comestibles. Aquesta filosofia aplicada als llimacs marins és ja un fet i té un munt de seguidors, sigui per fotografiar-los, per la investigació o pel plaer de gaudir al mar.

Un nudibrànqui es un "cargol" (opistobrànqui) <http://youtu.be/xvuBzIVYEgg> que va perdre la seva closca en el procés evolutiu i que poc a poc ha anat desembolicant el cos, d'aquí la poca simetria del seu aspecte i sobretot la disposició lateral d'alguns dels òrgans.

Sempre que parlem de nudibrànquis a les xarxes socials 2.0 o a les tertúlies amb no iniciats, <http://www.seaslugforum.net/find/15216>, la primera

Bosellia mimetica trinchese

Flabellina pedata

pregunta és; "Per a què serveixen?" La resposta de moment és que serveixen perquè ens interessem per ells. Buscar utilitat als altres éssers vius és una característica dels grans depredadors per excel·lència, els humans, que en considerar tot des del seu centre, els altres éssers animats giren forçosament a l'entorn. O ens proporcionen aliment, calor, proteïnes... o no serveixen. Ens costa pensar que només som companys de viatge, passatgers temporals en un recorregut curt, molt curt, amb els "nudis", al voltant d'un any.

Tenen ulls, però no hi veuen gaire, són més aviat detectors de la llum que de les imatges; la resta de les percepcions sensorials les fan amb els rinòfors, els nassos, dues banyetes que es poden confondre amb la parella de tentacles (les seves mans). Els dos nassos disposen de més superfície amb múltiples ramificacions per tal de captar la major part d'informació del medi, química sobretot. La boca té dents i llengua (la ràdula); com passa amb les serps, és rugosa per fer-la servir de trituradora.

Però el que ha fet que ens fixem en els nudibranquis són els seus colors, blaus llampants, verds, vermells, petits semàfors a la hora d'avisar que són perillosos si algú els ingereix i que els permet passejar nit i dia a la seva lliure disposició, quelcom estrany en el medi marí. Cal recordar que el mar és un gran espai a on tothom s'amaga o està amagat. El verí dels nudibranquis, donades les minúscules dimensions (des d'escassos mil·límetres a algun centímetre) en la majoria dels casos, no ens faria gaire mal a un ésser humà.

La moda dels nudibranquis no ha fet més que centrar també als científics perquè hi posin interès amb aspectes més tècnics, com per exemple la *Timida*, que pot engolir algues quedant-se les cèl·lules que fan la fotosíntesi per la seva pell sense digerir-les, i així aprofitar l'energia del sol com ho fan les plantes, una simbiosi sofisticada i força inèdita amb el món vegetal. Els més tòxics disposen de verí al seu cos, però

curiosament no l'han tingut que fabricar ja que han sabut diferenciar el verí de l'aliment ingerit que altres espècies han fabricat.

La pesca per mantenir els nudibranquis en aquaris té poc recorregut, ja que al ser tan fràgils no resisteixen gaire temps i la seva reproducció només es pot fer en recintes degudament preparats amb filtres especials que no destrueixin les larves. Tot plegat fa que trobem múltiples pàgines a Internet a on aficionats de tot el món hi van afegint les seves fotos i els seus comentaris; es fa difícil seguir un nudibranqui sota el mar durant molt de temps, de manera que la investigació sobre el seu comportament és quelcom que requereix de totes les aportacions dels submarinistes, algunes encertades i d'altres de més difícil comprovació.

Sabem que són hermafrodites i que s'aparellen de costat, cap i cua donada la disposició dels òrgans reproductors. Poder decidir el sexe en el moment de la trobada, segurament facilita molt no haver de fer grans viatges. La posta de milers d'ous, en formes que semblen els pètals d'una flor, la trobem també al costat dels llocs on mengen. A partir d'aquesta observació, es fan múltiples interpretacions del comportament social i que són difícils de rebatre. Si els toquem, podem dir que els destruïm al mateix moment.

Per saber-ne més cal anar al mar, observar, fotografiar, no tocar, seguir estudiant, mantenir el contacte amb els que en saben. Implícitament, aquest petits "llimacs de somni" tenen moltes característiques per convertir-se en abanderats de la conservació marina.

Discodoris (Peltodoris) atromaculata

Posta de nudibranqui

Kia Ora Poor Knights Islands!

TEXT I FOTOS:
Blanca Figuerola

Austràlia, un destí somiat des de feia temps... Qui m'hauria dit que els briozous m'hi portarien i, encara menys, a Nova Zelanda, les antípodes! Aquest juny vaig anar a Nova Zelanda a fer una estada de recerca amb un especialista internacional de briozous, el doctor Dennis Gordon. Vaig tenir també la gran sort de poder anar al congrés anual de briozous a Austràlia, gràcies al finançament del projecte ACTIQUIM-II, i retrobar-me amb alguns dels meus amics briozoòlegs de l'Associació Internacional de Briozoologia (IBA). El cas és que allà vaig poder realitzar dos dels meus somnis: veure coales i bussejar a la Gran Barrera de Coral!

Però bé, ens centrarem en un destí de busseig considerat per Jacques Cousteau com un dels deu millors llocs del món per bussejar. Ja us dic jo que el lloc és impressionant i us explicaré alguns factors que fan que ho sigui i que es generi una gran diversitat ben curiosa i única! Aquest destí és la reserva de les "Poor Knights

Islands". Sí, pensareu pel nom que sembla un destí poc desitjable per visitar però, com passa sovint, no us deixeu enganyar pels noms que reben alguns llocs realment admirables. A més a més, el possible origen del nom és ben divertit! Diuen que, quan el capità Cook va visitar aquestes illes, estava esmorzant un típic "pudding" de l'època anomenat "Poor Knights" i va trobar una certa semblança entre el perfil d'aquestes i el "pudding" i d'aquí el nom de la reserva. Tot i així, la història de la població maori que hi habitava és tràgica, a causa d'una guerra que va provocar l'abandonament de les illes, convertint-se en un lloc sagrat pels maoris.

Aquestes illes es troben al nord-est de Nova Zelanda, a 22 km de la costa des del poble Tutukaka, on hi ha un dels millors centres de busseig de Nova Zelanda, anomenat "Dive Tutukaka". Ells em van portar a bussejar a l'agost, és a dir, a l'hivern d'allà. Aquesta època que podria semblar per molts inapropiada, en realitat no ho és.

Bosc de kelps

Asterodiscus truncatus

*Ceratosoma amoena**Dendrodoris denisoni*

Al contrari, vam tenir molts avantatges, com estar bussejant sols a les illes, ja que era temporada baixa (poc típic d'un destí tan conegut!), una temperatura de l'aigua suau (d'uns 15 °C, al trobar-nos al nord) i una visibilitat molt bona. Us recomano que no hi aneu entre setembre i gener, quan el "bloom" de plàncton redueix la visibilitat!

Un dels factors que fa que siguin especials és la diversitat de formacions rocoses d'origen volcànic, tals com coves, arcs i túnels, amb dimensions espectaculars, fet que fa que et quedis ben impressionat quan et vas apropant a les illes. Per tant, hi ha turistes que només van a veure-les per "sobre de l'aigua". Però, com podeu imaginar, algunes d'aquestes formacions continuen sota l'aigua o estan submergides completament, creant ambients realment espectaculars amb diversitat de tonalitats i entrades de llum.

Una altre factor que encara les fa més particulars és la corrent provinent de la Gran Barrera de Coral, que transporta larves subtropicals a la reserva. Per tant, la coexistència d'espècies subtropicals amb espècies de zones temperades, els milers d'anys de separació de les illes del continent i el seu microclima particular fan que la biodiversitat sigui única. És a dir, pots bussejar entre boscos de kelps i alhora observar espècies de peixos subtropicals!

La primera immersió va ser a l'exterior del "Southern Arch". Les parets verticals allà baixen fins a 60 metres amb una visibilitat sorprenent; per tant, s'ha de tenir experiència per fer aquesta immersió i controlar bé la flotabilitat. Com amant dels briozous, em vaig quedar parada de veu-

Hypsistozoa fasmeriana

re les roques cobertes completament de grans masses de diferents espècies com el gènere *Hornera* o l'espècie *Bugula dentata*, sovint sent depredada pel nudibranqui *Tambja morosa*. També vam poder gaudir de diversitat de nudibranquis de colors espectaculars, com *Dendrodoris denisoni* o *Ceratosoma amoena* o la preciosa i colorida estrella *Asterodiscus truncatus* i vam tenir la sort de toparnos amb altres animals com la llagosta de Nova Zelanda, *Jasus edwardsii* o la cigala de mar *Arctides antipodarum*, anomenada curiosament "Spanish lobster", l'enorme rajada de l'espècie *Dasyatis brevicaudata*, diversitat de morenes com la groga (*Gymnothorax prasinus*), la clapejada (*G. obesus*) i la grisa (*G. nubilus*) i peixos ben curiosos com *Parika scaber* o l'espècie subtropical *Trachypoma macracanthus*. Imagineu-vos aquestes espècies i moltes més, convivint amb boscos de kelps d'aigües fredes.

La segona immersió la vam realitzar a 15 m a dins del "Blue Maomao Arch". Una immersió senzilla però molt bonica. Aquest arc rep aquest nom per la gran densitat dels peixos anomenats "Blue Maomao fish" (*Scorpius violaceus*) que es troben al seu interior, fent difícil que la llum del sol hi penetri i produint efectes de llum espectacular. L'arc forma un túnel submarí amb gran diversitat d'espècies, algunes observades en la immersió anterior. Entre altres espècies diferents, vam poder observar tunicats colonials com el comú, però amb una coloració ben bonica, *Botrylloides magnicoecum*, l'espècie *Hypsistozoa fasmeriana* o l'espècie invasora *Didemnum candidum*. Al sortir de l'arc, continuant a 15 metres, et trobes amb un bosc de kelps impressionant!

Aquests diversos factors junt amb una excel·lent visibilitat (20 a 30 m) fa d'aquest ambient un lloc que mereix ser visitat! Això sí, sempre respectant la seva diversitat, com han fet grans persones com l'Alex Lorente, que fa poc ens va deixar, en el mar que tan estimava, i a qui li dedico el text com als seus familiars, ja que durant aquells dies d'immersions vaig pensar en ell, poc després d'assabentar-me del succés. Com diuen alguns dels teus amics, descansa en el Gran Blau.

Més informació a:

Projecte ACTIQUIM: www.actiquim.cat

Associació Internacional de Briozòlegs: www.iba.net

Centre de busseig i informació sobre la reserva: diving.co.nz

			Càrregues d'aire	Descompte en material	Preu sortida (vaixell + botella)
A BARCELONA	NAUITRACCIÓ Llull, 200 - 08005 Barcelona Tel: 93 309 75 74 / 93 309 11 54		Gratuïtes	10%	** (aire o nítrox)
	BADAL SUB Badal, 133-135 - 08028 Barcelona Tel: 93 422 18 29 Fax: 93 422 18 16		Gratuïtes	20% ***	
AL VALLES	MASBUCEO www.masbuceo.com Virgen de Montserrat, 71 - 08291 Ripollet Tel: 93 594 46 77		Gratuïtes		
A LA COSTA	BLAUMAR Port Mataró Mòdul B2 - 08301 Mataró Tel: 93 790 45 22 / 639 119 093				21 € * 3 h gratuïtes d'aparcament
	ROVISUB Garbí, 264 - 08397 Pineda de Mar Tel i Fax: 93 762 50 53		50% descompte		
	ANDREA'S DIVING www.andreas-diving.com Av. Raimon de Penyafort, 11 - 17320 Tossa Tel: 972 34 20 26		4 €	10% (lloguer)	
	SUBLIMITS DIVING CENTER S'AGARÓ Av. Platja d'Aro, 242 17248 S'Agaró - Platja d'Aro Tel: 972 323 787 / 650 70 70 47			10%	22 € * 18 € *
	NAUTILUS Ctra. Club Nàutic, s/n - 17230 Palamós Tel: 972 31 62 49		50% descompte		
	H2O DIVING CENTER Port Marina Palamós - 17230 Palamós Tel: 671 632 555		5 €	20%	19 € * (horari tarda) Suplement horari matí 2€ 2,5 h gratuïtes d'aparcament
	TRITON DIVING CENTER Plaça dels Pins, 3 - 17211 Llafranc Tel: 972 30 24 26 / 972 30 30 20		50% descompte	20%	22 €
	GYM SUB - AIGUABLAVA Ctra. De Begur a Aiguablava km. 3,6 17255 Begur Tel: 607 59 93 36		50% descompte (aire) Nítrox a 7 €	15%	18 € * (horari tarda) Suplement horari matí 2€ Suplement Nítrox 2€
	AQUÀTICA Camping Rifort, Ap. Correus 52 Ctra. de Torroella, s/n - 17258 L'Estartit Tel: 972 750 656 / 654 03 98 72				Illes Medes **** 24 € 27 € (juliol i agost)
	MATEUA DIVE C/ Punta Montgó, 57 - 17130 L'Escala Tel: 972 773 556		2 € (botella 12l) 2,5 € (botella 15l)		24 € 18 € *
	DIVE PARADÍS C/ Port de la Clota s/n - 17130 L'Escala Tel: 972 77 31 87 / 608 434 730		50% descompte		23 € (temporada alta: 24/06 - 11/09) 21 € (temporada baixa: la resta) 18 € (diumenges tarda de temporada baixa i a prop)
	TARRACO DIVING CENTER www.divingcentertarraco.com		5 €	sí (10% de descompte en el contrast de botelles)	18 € * (vaixell) 16 € * (platja)
	A CANÀRIES	SA CALETA TENERIFE - Tel: 606 66 17 54 C/ Finlàndia. Edificio Atlántico local c 38650 Los Cristianos - Tenerife			15 € (lloguer d'equip complet per dia)

NOTES

- Seràn vàlides dues càrregues per persona i dia a la vegada, una per ell mateix i l'altre per un altre soci o sòcia.
- Les botigues o centres d'immersió tenen el dret de demanar la presentació del carnet de soci del club per aplicar els descomptes.
- * Immersió a preu reduït (**Low cost**).
- ** Preu especial socis CIB. A més a més, 10% de descompte en el contrast i inspecció visual de botelles.

*** 20% de descompte en el servei de contrast, inspecció visual de botelles i en la revisió de l'equip pesat.

**** Les immersions a les Illes Medes tenen un suplement de 4,5 €.

Per gaudir dels descomptes d'immersions low cost, heu de comprar els tiquets al CIB.